

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Délka funkčního období členů představenstva po změně stanov

Překvapivě často kladenou otázkou v záležitostech statutárních orgánů je otázka, jaké důsledky má změna stanov akciové společnosti na délku funkčního období jeho dosavadních členů, tzn. zda se změnou stanov společnosti automaticky proloužuje (či zkracuje) i funkční období konkrétních členů představenstva, kteří jsou ve funkci na základě volby valné hromady učiněné před změnou stanov, která prodloužila (či zkrátila) funkční období.

Odpověď na uvedenou otázku je jednoduchá a zní: „Změnou stanov společnosti se automaticky nemění (tedy neprodloužuje ani nezkracuje) funkční období konkrétních členů představenstva, kteří jsou k datu změny stanov ve funkci, nestanoví-li stanov jinak“. Proč tomu tak je, si vysvětlíme dále.

Běh funkčního období konkrétních členů představenstva

Funkční období konkrétních členů představenstva totiž běží podle ustanovení o funkčním období, které platilo v době jejich volby, a změna stanov společnosti na něj nemá žádný vliv. Je tomu tak z důvodu, že stanov společnosti, které funkční období členů představenstva upravují, jsou právním úkonem, resp. právním jednáním ve smyslu § 545 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, a to smlouvou svého druhu. Stanovy akciové společnosti jsou vícestranným právním jednáním a smlouvou svého druhu. Tato smlouva zavazuje akcionáře společnosti na straně jedné a akciovou společnost samotnou na straně druhé. V otázce jejich účinnosti je třeba rozlišit dva okamžiky. Prvním je schválení návrhu stanov v procesu zakládání společnosti, kdy se stanov stávají účinnými toliko v omezené míře pouze vůči omezenému okruhu subjektů a až okamžikem vzniku společnosti na základě konstitutivního zápisu do obchodního rejstříku se stávají stanov účinnými i mezi akcionáři a akciovou společností samotnou. Ke stanovám jakožto právnímu jednání se váže i otázka jejich platnosti a účinnosti. Ta vyplývá ze smluvního charakteru stanov a je vyjádřena právní zásadou *pacta sunt servanda*.

Vycházíme-li z pojetí stanov jako smlouvy svého druhu, je zřejmé, že i zde platí, že nedohodnou-li se strany jinak, účinnost smlouvy (tedy v našem případě stanov) nastává dnem jejího uzavření [v případě stanov pak okamžikem jejich přijetí (schválení) valnou hromadou akciové společnosti]. Doplňuji, že účinnost jakékoliv smlouvy (a tedy i stanov) váže její strany co do časových účinků zásadně do budoucna.[1]

Účinnost ustanovení nových stanov (jakožto smlouvy svého druhu) o změně funkčního období pak nastává dnem jejich přijetí, tj. dnem, kdy valná hromada společnosti přijala usnesení o změně (a to buď o prodloužení nebo o zkrácení) funkčního období členů představenstva (popř. jakékoliv jiné usnesení). Je tomu tak proto, že smlouva platí ze zákona vždy do budoucna a (pravá i nepravá) retroaktivita se ani ve smluvním právu (obecně, zásadně) nepřipouští. Účinky zákazu retroaktivity

jsou nicméně v oblasti smluvního práva ponechány na autonomii vůle smluvních stran. Pouze s jejich souhlasem (protože ony jsou „pány smlouvy“) lze retroaktivní účinnost smlouvy (a tedy i stanov) založit. Přestože tedy každá smlouva platí ze zákona primárně do budoucnosti, dává zákon stranám smlouvy (a v případě stanov akcionářům akciové společnosti) oprávnění stanovit její účinnost i retroaktivně, tedy do minulosti (pro praeterito).

Pokud by stanovy akciové společnosti (a podobně například stanovy společnosti s ručením omezeným či družstva) měly retroaktivní účinky, bylo by nutné jimi nově založené (prodloužené nebo zkrácené) funkční období vztáhnout i zpětně. K tomu, aby se tak stalo a tyto zpětné účinky nově přijatých stanov byly platně založeny, však judikatura soudů vyžaduje dohodu stran na těchto zpětných účincích.[2] **Podle judikatury soudů mohou zpětně působit účinky právního jednání nejen tehdy, stanoví-li tak zákon, ale i v případě dohody smluvních stran.** Podle Nejvyššího soudu je totiž především na samotných stranách smlouvy, aby posoudily a rozhodly, od kterého okamžiku založí účinnost jimi uzavírané smlouvy, přičemž nelze vyloučit, aby strany založily účinnost smlouvy k datu předcházejícímu den jejího uzavření.

V nedávném rozhodnutí Nejvyšší soud svá shora uvedená předchozí dovození doplnil tak, že v případě nepochybného a výslovného smluvního ujednání je obecně zpětná účinnost dohody přípustná, pokud není v rozporu s kogentní normou.[3] Tyto závěry Nejvyššího soudu je možno vztáhnout i na zakladatelské dokumenty kapitálových společností, včetně stanov, jakož i na všechna představitelná právní jednání, s výjimkou právních jednání jednostranných.

Judikatura k délce funkčního období po změně stanov

V této souvislosti bývají v právní praxi někdy citována dvě soudní rozhodnutí, která se otázky běhu funkčního období zabývají a z nichž bývá nesprávně dovozován opak závěrů, jež jsme dovodili shora. Prvním z nich je rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp. zn.: 7 Cmo 263/2003, podle něhož platí, že *„Byly-li stanovy akciové společnosti změněny tak, že nové funkční období dozorčí rady je delší než dřívější ve stanovách uvedené, pak změna stanov nedopadá na členy, jimž v době účinnosti změny stanov funkční období již uplynulo a oni vykonávají funkci toliko v rámci tříměsíční lhůty plynoucí od uplynutí funkčního období dle § 194 odst. 2 předposlední věta ObchZ.“*

Úvodem k tomu řekněme, že je nerozhodné, že se výše citované rozhodnutí Vrchního soudu v Praze vztahuje k právní úpravě uvedené v obchodním zákoníku, neboť jej lze použít i na výklad právních norem obsažených v jednotlivých ustanoveních zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích. Důležité je, že z jeho obsahu nelze dovodit nic jiného, než co v něm skutečně je, přičemž žádný závěr o tom, že změna stanov akciové společnosti prolouhuje „běžící“ funkční období stávajících členů představenstva, z něj dovodit nelze. Uvedené rozhodnutí tedy nepřipouští obecně prodloužení (ani zkrácení) funkčního období člena voleného orgánu akciové společnosti samotnou změnou stanov, ani tuto možnost nijak nenaznačuje, pouze jej v posuzovaném případě pro určitý konkrétní případ zakazuje.

Dále bývá odkazováno na usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 12. 10. 2006, sp. zn. 29 Odo 839/2006, v němž bylo dovozeno, že *„Zkrácení funkčního období členů dozorčí rady nedopadá na délku funkčního období člena dozorčí rady zvoleného zaměstnanci před účinností rozhodnutí o změně stanov Cílem právní úpravy zastoupení zaměstnanců v dozorčí radě je zajistit zaměstnancům akciové společnosti splňující podmínky stanovené zákonem určitou kontrolu nad hospodařením společnosti. ... Bylo by popřením tohoto účelu připustit, aby společnost (její akcionáři), kteří nemohou členy dozorčí rady volené zaměstnanci odvolat, mohli dosáhnout jejich odchodu z funkce tím, že zkrátí změnou stanov jejich funkční období.“* Podle jeho zkrácené právní

věty pak platí, že „Změnou stanov nelze zkrátit funkční období člena dozorčí rady voleného zaměstnanci.“[4]

Ani z právě citovaného rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky nelze vyčíst žádný závěr o tom, že změna stanov akciové společnosti prodloužuje či zkracuje „běžící“ funkční období stávajících členů některého z volených orgánů akciové společnosti (představenstva či dozorčí rady). Ba naopak: lze z něj dovozovat závěr právě opačný, neboť je zřejmé, že pokud platí, že „Zkrácení funkčního období členů dozorčí rady nedopadá na délku funkčního období člena dozorčí rady zvoleného zaměstnanci před účinností rozhodnutí o změně stanov“, platí stejný závěr i na všechny ostatní členy dozorčí rady (a stejně tak představenstva); není přitom rozhodné, zda volených zaměstnanci společnosti či nikoliv. Odstraníme-li z výše citované právní věty Nejvyššího soudu nepodstatné náležitosti, vyjeví se nám věta, že **„Zkrácení funkčního období členů dozorčí rady nedopadá na délku funkčního období člena dozorčí rady zvoleného před účinností rozhodnutí o změně stanov.“** Právě uvedená právní věta pak svědčí naprosto jasně pro závěry v tomto příspěvku uvedené. Netřeba doplňovat, že se závěry zde uvedené obdobně uplatní i na členy představenstva akciové společnosti.

Platí tedy, že členové představenstva akciové společnosti jsou vždy valnou hromadou zvoleni na funkční období, které skončí (v optimálním případě uplynutím času) v určitý den. Pozdější změnou stanov týkající se prodloužení nebo zkrácení funkčního období se na tomto nic nezmění, neboť změna ustanovení upravující délku funkčního období ve stanovách není sama o sobě retroaktivní, nezaloží-li jejich retroaktivitu, tj. jejich zpětnou účinnost samy stanovy.[5] Podle nových pravidel, tj. podle nových ustanovení stanov o délce funkčního období se bude postupovat až při následující volbě členů představenstva akciové společnosti na následující (prodloužené či zkrácené) stanovami nově založené funkční období.

Závěr

Aby byly založeny zpětné účinky stanov o změně (a to buď o prodloužení nebo o zkrácení) funkčního období členů voleného orgánu akciové společnosti (představenstva či dozorčí rady), muselo by to být ve stanovách jejich stranami (tj. akcionáři společnosti) výslovně sjednáno, a to prostřednictvím přijetí takového usnesení na valné hromadě akciové společnosti (například v přechodných ustanoveních stanov, ale i kdekoliv jinde). Pokud však stanovy takové intertemporální ustanovení neobsahují, řídí se jejich účinnost standardními pravidly a novelizovaná ustanovení stanov jsou účinné „až“ ode dne jejich přijetí (schválení) valnou hromadou a pouze do budoucna.

Nové funkční období členů voleného orgánu akciové společnosti (představenstva či dozorčí rady) tak bude platit až pro ty členy představenstva, kteří budou zvoleni za platnosti a účinnosti novelizovaných ustanovení stanov společnosti, neplatí však pro členy představenstva zvolené za účinnosti starých stanov, pro které (pro běh jejich funkčního období) bude i nadále platit funkční období v délce podle starých stanov, neboť tyto stanovy platily v době jejich zvolení.

Závěry uvedené v tomto příspěvku potvrzuje i současná doktrína, kdy například Petr Šuk a Petr Čech, dovozují, že „Změna stanov v části upravující délku funkčního období má vliv na stávající členy představenstva pouze za předpokladu, že jejich smlouvy o výkonu funkce délku funkčního období neupravují (v opačném případě lze délku funkčního období změnit pouze změnou smlouvy o výkonu funkce). Současně musí být ze změny stanov (usnesení valné hromady) zcela jednoznačné, zda a jak se provedená změna dotýká stávajících členů představenstva; jinak se pro určení délky jejich funkčního období použijí stanovy ve znění před změnou.“[6]

Akcionářům i samotným členům volených orgánů akciových společností lze tedy doporučit věnovat otázce běhu funkčního období zvýšenou pozornost, neboť při neopatrnosti by se mohlo snadno stát, že budou za společnost činit právní jednání dovnitř společnosti v rámci obchodního vedení či navenek uzavírat smlouvy v dobré víře, že jsou členy voleného orgánu na základě změny stanov, která obecně prodloužovala funkční období, ale ve skutečnosti tomu tak nebude a jejich právní jednání tak budou toliko zdánlivá a tedy bez jakýchkoliv právních účinků. Možné důsledky takového stavu pro akciovou společnost si potom domyslíme snadno.

JUDr. Luděk Lisse, Ph.D. LL.M. MPA,
ředitel Ústavu práva a právní vědy, o.p.s.

[Ústav práva a právní vědy, o.p.s.](#)

Jablonského 640/2
170 00 Praha 7

Tel.: +420 224 247 011
gsm: +420 800 208 008
e-mail: podatelna@ustavprava.cz

[1] Jak vyplývá například z příspěvku kolegy Janouška, publikovaného na právním portálu epravo.cz, (dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#)), obecně platí, že smlouva je uzavřena okamžikem, kdy přijetí nabídky nabývá účinnosti, což je tehdy, projeví-li s nabídkou oblát (tj. osoba, které je učiněna nabídka) včas vůči navrhovateli souhlas (§ 1745 o.z. ve spojení s § 1740 odst. 1 o.z.). Nedohodnou-li se strany jinak, účinnost smlouvy (tedy v našem případě stanov) nastává dnem jejího uzavření (dnem přijetí stanov valnou hromadou).

[2] Viz rozsudky Nejvyššího soudu sp. zn. 32 Odo 705/2005, ze dne 15. 6. 2005 a sp. zn. 28 Cdo 3033/2005, ze dne 22. 8. 2007.

[3] Viz usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25. 6. 2015, sp. zn. 23 Cdo 5457/2014.

[4] Uvedené rozhodnutí (usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 12. 10. 2006, sp. zn. 29 Odo 839/2006) bylo publikováno na právním portálu epravo.cz. Pod č. 44661. a rubrikou Funkční období člena dozorčí rady, dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[5] Pozn.. aut.: Je-li uzavřena jakákoliv smlouva a později ji obě strany změni, je nové ujednání mezi stranami účinné nejdříve ode dne sjednání dodatku, nebyla-li výslovně dohodnuta zpětná účinnost. Retroaktivita nových stanov by mohla nastat jedině na základě výslovné úpravy ve stanovách, která postaví najisto, že změna se má uplatnit retroaktivně i na probíhající funkční období. Dodejme, že souhlas s prodloužením či zkrácením svého funkčního období by v takovém případě museli vyjádřit i všichni členové představenstva akciové společnosti.

[6] Srov. P. Šuk, P. Čech: Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní), Polygon,

Praha, 2016 (v tisku).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)